

eenkwaren, een extraatje kregen: de Utrechtse Centrale Keuken leverde kosteloos bijna vierduizend liter soep. Met dat al kwam de viering de NSB toch op een totaal aan uitgaven te staan van bijna f 45 000.

Daar stonden politieke baten tegenover.

Seyss-Inquart die als persoonlijk geschenk Mussert een kolossaal, in leer gebonden exemplaar van *Mein Kampf* aangeboden had (een aanhanger van de SS-ideologie zag daar 'een ironische vingerwijzing' in¹), deelde aan de verzamelde NSB'ers mee dat met ingang van die 14de december de NSB de enig toegelaten politieke partij was; hij had, aldus het Nederlandse pers-verslag, 'alle andere verenigingen of groeperingen van politieke aard die hier in Nederland nog aanwezig zijn, . . . ontbonden' (daarmee doelde hij op Nationaal Front en de Nederlandse Unie), 'voorzover zij dit niet met inzicht in de noodzakelijkheid uit eigen beweging doen' (dat sloeg op van Rappards NSNAP).

Enig toegelaten politieke partij! Dat wekte bij de verzamelde NSB'ers groot enthousiasme en Mussert kreeg dan ook een ovatie toen hij het spreekgestoelte besteeg. Hij deelde in zijn toespraak mee dat hij naar Berlijn gegaan was, naar Hitler; hij wees er op dat in november Amerikaanse troepen in Suriname aangekomen waren en dat Nederland een week tevoren (7 december) aan Japan de oorlog verklaard had. Die twee gebeurtenissen hadden, zei hij, 'de deur dicht gedaan.' Hij was Hitler gaan zeggen – en hierop volgden de passages uit de twee dagen tevoren in de *Reichskanzlei* voorgelezen verklaring waarin Mussert uiting gegeven had aan zijn vertrouwen dat Hitler met Nederland het beste voorhad; uit dat vertrouwen had hij, zei hij nu, 'de verbondenheid op leven en dood' als 'consequentie' getrokken. 'Ik kan u zeggen, mijne kameraden', vervolgde hij,

'dat de *Führer* zich daarover zeer verheugde en ons volk de gelegenheid wil geven, niet als overwonnen natie, niet als kolonie, niet als protectoraat, maar als vrij nationaal-socialistisch Germaans volk zijn plaats in het nieuwe Europa in te nemen en zijn aandeel te hebben aan het gestalte geven aan het nieuwe Europa.'

'De verbondenheid op leven en dood' kon door Musserts toehoorders als beeldspraak opgevat worden; dat hun leider door middel van het afleggen van een eed, op de meest plechtige wijze dus, Hitler trouw gezworen had, vernamen zij niet. Dat bleef voorlopig een diep geheim waaromtrent slechts

¹ G. Kettmann Jr.: 'De tweespalt tussen NSB en SS' (1953), p. 78 (Doc I-882, a-1).